

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. DIONYSII || CARTHVSIANI, DE || DOCTRINA ET REGV-||lis
vitae Christianæ**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1577

VD16 D 1959

De arcta via salutis, & lata via perditionis 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60177)

DE ARCTA VIA SALV. 269

post hanc vitam in exilium relegantur perpetuum, vbi cunctis carentes voluptatibus, sola in tormentis patientur aduersa.

De arcta via salutis, & lata via perditionis.

Articulus. IIII.

Intrate per angustam portā: quia lata porta & spatiosa via, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eā. Sed angusta porta & arcta via, quæ ducit ad vitam & pauci sunt qui inveniunt eam. Christus loquutus est verba hæc. Et quid vtrique verbis his horribilius dici potuit, aut quid tam terribiliter sonat? Certe ad perterrendum corda nostra sufficere potuit, si aliud nihil Christus dixisset, nisi quod arcta est via salutis, spatiosa vero damnationis, quo pateret quam facile sit damnari, difficile autem saluari. Iam vero dicendo quod pauci inveniunt viam arctam salutis: multi autem ambulant viam latam damnationis, euidenter insinuat, quod pauci saluentur, plurimique damnentur. Quod & alibi

Matth. 7.

Matth. 22.

clarius protestatur: Multi, in gens, sunt vocati, pauci vero electi. Quis audito hoc verbo non expauescat, & contremisceat, si tamen vere fidelis est, & illuminatam sortitus est fidem? Talis namque & tanta, tam alta & ardua est fides Christiana, ut licet certissime sciremus omnes homines qui vnquam fuerunt, erunt, aut sunt in mundo esse saluandos, vno excepto: merito viatorum vnusquisque vehementer timet, ne forte ipse esset ille damnandus, & insu-

Hebr. 12.

per cum metu & reuerentia Deo seruiret, Quid enim est, quod id quod credimus, quod statim post vitam hanc momentaneam deducemur ante tribunal Christi, veri omnipotentis Dei, & iudicis infallibilis, metuendi atque iustissimi, recepturi ab eo aut poenam aeternam inferni, aut sempiterna gaudia caeli? Si haec diligenti ac limpida fide attendere mus, mirum si vnquam sine timore atque tremore esse possemus. Sed malitia & negligentia nostra excæcat cor nostrum. Si ituri essemus per campum latronibus plenum, in quo pauci transeuntes euaderent, quis non vehementer metueret, ne temporale incurreret mortem? Nunc autem ambulamus

Simile.

per

per sæculi huius campum. demonibus
 plenum, in quo, sicut nūc dictum est, *Matth. 7.*
 pauci (comparatiue loquendo) eua-
 dunt damnationem æternam: Nec ta-
 men timemus, sed ridemus, epulamur,
 iocamur, & vana ac periculosissima se-
 curitate resoluimur. Nō ita dilectissi-
 me frater, nō ita sit aquod nos, non ita
 superficialiter audiamus eloq̃a Chri-
 sti. ne negligamus & perdamus nos ip-
 sos perditione irrecuperabili, intolera-
 bili, sempiterna. Sed profunde atq̃ so-
 le, ter verba saluatoris impleamur,
 pensando quod scriptum est. Dominū
 exercituum sanctificate, ipse pauor ve- *Esaiæ 8.*
 ster & terror vester. Illud quoq̃. In ti-
 more domini esto tata die, & habebis *Prou. 23.*
 spem in nouissimo. Vnde & Hieremi- *Hier. 10.*
 as ista considerans, dixit: Non est simi-
 lis tui domine. Magnus es tu, & mag *Apoc. 17.*
 num nomē tuum in fortitudine: quis
 non timebis te o rex gentium? Hinc e-
 tenim scriptum est: Magna & mirabi-
 lia sunt opera tua domine Deus omni-
 potens. Iustæ & veræ sunt viæ tuæ do- *Matth. 7.*
 mine rex sæculorum. Quis nō timebit
 & magnificabit nomen tuum, quoniā
 iudicia tua manifesta sunt? Sed anteq̃
 de hoc plura commemorem; pauca
 m 4 dicen-

dicenda sunt de intellectu p̄inducto-
rum Christi verborum. Ait ergo angu-
stam esse portam, arctamq; viam salu-
tis. imo (vt verius loquar) multum an-
gustam valdeq; arctam: Ait nempe:
Quam angusta, id est, multum angusta
est porta. Spatio sam vero asse- rit portā.
latamq; viam damnationis perpetuā,
Ex præhabitis autem patet intelligen-
tia horum verborum. Siquidem pau-
lo ante nunc introduxi, duplicem esse
hominum viam? Vnam virtuosam ac
splendidam, Quæ est via seu vita ele-
ctorum Deo timoratè atq; solite ser-
uientium, Hæc autem est via arcta, &
porta angusta: quoniam ars & virtus
sunt difficilia. Quod statim clarius ex-
planabo. Porro alia est via vitiosa ac
tenebrosa, vtpote vita seu via repro-
borum. Quæ lata censetur: quoniam
facile est a medio rationis discedere, à
rectitudine virtutis deficere, & legem
diuinam omittere. Veruntamen circa
hoc utilis oritur quæstio. Cum enim
iuxta philosophum ratio deprecetur
ad optima, Virtus quoq; secundū Da-
maascenum, sit secundum naturam. vi-
delicet rationi consentanea. Et secun-
dum Tullium; imo secundum Augu-
stinum

Philoso.
Damaasce-
Tullius.
Augusti.

DE
stinum
dam v
sunt: v
delitio
quod
natura
cultas
agend
imper
neq; r
origi
vulne
Quæ
litia i
scibili
tu cor
sophi
stant
ficit a
oim r
seu p
git. C
dine
ac vl
adeo
fit ta
depu
vltu
qua

DE ARCTA VIA SALV. 273

stinum atq; Basilium, seminaria quæ *Basilium*

dam virtutū nobis cōnata cōcreataq;
sunt: videtur quod virtus sit maximè

delitiosa ac facilis. Et respondendum,

quod utiq; virtus ex sua natura est con- *Difficultas*

naturalis, delitiosa, & facilis; sed diffi- *virtutes ad*

cultas virtutes adipiscēdi, ac virtuose *piscendi*

agendi est ex parte nostri, videlicet ex *unde.*

imperfectione, corruptione, infectio-

neq; nostri. Præsertim autem propter

originale peccatum, per quod quatuor

vulnera animæ nostræ infliguntur.

Quæ sunt ignorātia in intellectu, ma- *Quatuor*

litia in voluntate, infirmitas in vi ira *vulnera ani*

scibili, concupiscentia in vi seu appeti- *mæ ex pec-*

tu concupisibili. Insuper iuxta Philo- *cato origi-*

sophum quoq; quo intellectualis sub- *nali.*

stantia longius distat, occumbit, ac de-

ficit ab ente primo intellectu diuino,

oīm rerum vltimo sane tanto difficili⁹

seu pluribus moribus ad ipsum perti-

git. Cum igitur anima rationalis in or-

dine intellectualium naturarū sit ima

ac vltima, in qua intellectuale lumen

adeo debile est, vt ipsa in principio sui

sit tanq̄ tabula rasa, depingibilis non

depicta elucescit, q̄ ipsa difficillime ad

vltimum finem Deum æternū ptingat.

quantum in ipsa est. Et istud verum

m s est

est etiam de naturali animæ felicitate,
 naturalibusque loquendo virtutibus.
 Propterea multo verius est de superna
 rurali eius beatitudine (quæ est visio
 Dei p[er] speciem) virtutibusq[ue] infusis lo-
 quendo, cum talis finis tales quoq[ue] vir-
 tutes pene incōparabiliter p[re]stantiores
 sint & sublimiores naturali beatitudi-
 ne ac naturalibus virtutibus animæ.
 Hinc anima nostra indiget incessabili
 adiutorio gratiæ Dei, & inspiratione
 ac motione spiritus sancti. Præterea de-
 niq[ue] pene innumerabilia nobis occur-
 runt impedimenta virutū, tã ex parte
 propriæ carnis q̄ mundi & dæmonis,
 q̄bus à conuersatione virtuosa nō me-
 diocriter impedimur, retrahimur, aut
 tardamur. Vñ Bern, Primum, inq̄t, im-
 pedimentum nostrum & occupatio
 grauis, ipsa est necessitas miseri corpo-
 ris huius: quod cum modo somnum,
 modo cibum, modo alia quæq[ue] requi-
 rit, non dubium quin frequenter nos
 ab exercitio spūali impediatur. Diabolus
 quoq[ue], vt Petrus ait Apost. tanq̄ leo ru-
 gēs circuit, quærens quē deuoret. Sed
 & mundus multa: heu, nimis offert
 virtutum obstacula. Hinc ergo per ar-
 duum est, semper in medio permanere
 virtu-

Bernar.

1. Pet. 5.

DE
 virtut
 sum e
 ny do
 ex int
 tutum
 tibus.
 cūstan
 conti
 Salon
 nume
 arcta
 hoc m
 & im
 fectos
 In

 verb
 arcta
 mon
 tem.
 qua
 tam
 in q

DE ARCTA VIA SALV. 273

virtutum, & non declinare ad vitio-
sum extremum. Adhuc autem (vt Dio- *Dionys.*
ny docet) virtus seu actio virtuosa est,
ex integra & oīfaria causa, omnib⁹ vir *Eccles. 1.*
tutum circūstantijs pariter concurren-
tibus. Vitium vero est p̄ cuiuslibet cir-
cūstantiæ defectum, infinitisq; modis
contingit errare, deficere, & perire. Vñ
Salomondicit Stultorum infinitus est
numerus. Hinc erogavi via virtutū est
arcta, via vero vitiorum spatiosa. Et
hoc maximè quantum ad incipientes
& imperfectos, non autem quoad per-
fectos, sicut patebit.

*Increpatio ignavia, negligentia,
ac acedia nostræ,*

Articulus V.

Dixit autē quidam ad Iesum. *Lucæ 13.*
Dñe si pauci sunt q̄ saluātur?
Qui ait: Contendite intrare
per angustam portam. Ex his
verbis innotescit, q̄ prehabita verba de
arcta via salutis. Christ⁹ induxit ad de-
monstrandam saluandorum paucita-
tem. Præterea vt clarius agnoscamus
quam vere arcta sit via salutis, aduer-
tamus verba Greg. Arcta, inquit, via, *Gregor.*
in qua quisq; studiose constringitur,
m 6 qui